

VERA, NADA I
KRVOPROLIĆE

ARETÉ
IZDAVAČKA KUĆA

Naslov originala

FAITH, HOPE AND CARNAGE

Edicija

Figure u senci

Za izdavača

Nina Gugleta

Glavna i odgovorna urednica

Nina Gugleta

Izvršna urednica

Ana Jovanović

Prevod

Irina Vujičić

Lektura

Jelena Janković

Korektura

Aleksandra Dunderski

Dizajn korica

Dragana Nikolić

Štamparija

Artprint, Novi Sad

Tiraž

1000 primeraka

Izdavač

Areté, Beograd, 2023

Copyright ©Lightning Ltd (u ime Nika Kejva) and Sean O'Hagan, 2022.

Copright za srpsko izdanje © Arete 2023

VERA, NADA I
KRVOPROLIĆE

Nik Kejev
Šon O'Hejgan

prevod sa engleskog

Irina Vujičić

Za moju porodicu
N. K.

Za Kirana
Š. O'H.

I malo dete vodiće ih.
Isaija, 11:6

SADRŽAJ

1 Divna vrsta slobode	11
2 Korisnost verovanja	29
3 Područje nemogućeg.....	44
4 Ljubav i izvesna disonanca	59
5 Neka vrsta nestajanja	78
6 Sumnja i čuđenje	86
7 Radikalna bliskost	118
8 Osećaj zajedničkog prkosa	136
9 Zadivljujuća ideja	147
10 Niz običnih krvoprolića	169
11 Divni, očajni svet	200
12 Anita nas je ovde dovela	209
13 Razotkrivanje.....	215
14 Bog u oblaku	236
15 Oprost	250
Epilog	265
Pogovor	282
Zahvalnice	285

DIVNA VRSTA SLOBODE

Šon O'Hejgan: *Iznenaden sam što si pristao na ovo s obzirom na to da dugo nisi davao intervju.*

Nik Kejv: A ko želi da daje intervju? Intervjui su, generalno, sranje. Zaista. Pojedu te. Mrzim ih. Cela premisa je tako ponižavajuća: imaš novi album, ili novi film za promociju, ili knjigu za prodaju. Posle nekog vremena, dosadi ti i sopstvena priča. Izgleda da sam u nekom trenutku shvatio da od takve vrste intervjuja nemam nikakve koristi. Samo mi škode. Uvek mi je posle intervjuja bio potreban oporavak. Kao da sam morao iznova da tražim sebe. Zato sam pre nekih pet godina prosto digao ruke od njih.

Šta, onda, misliš o ovom poduhvatu?

Ne znam. Volim da razgovaram. Volim da pričam, da komuniciram s ljudima. A ti i ja smo uvek vodili tako duge i opsežne razgovore, pa sam, kada si ovo predložio, bio nekako zaintrigiran da vidim kuda će ići. Hajde da vidimo.

Kada smo razgovarali u martu (2020), tvoja svetska turneja upravo je bila otkazana zbog pandemije. Moram da pomenem da si tome pristupio veoma filozofski.

Bio je to čudan trenutak, bez sumnje. Kada je počeo kovid i kada mi je moj menadžer Brajan rekao da nećemo ići na turneju, osetio sam se nekako ispražnjeno, kao da mi se ceo

svet izmakao ispod nogu. Svi smo uložili ogromnu količinu razmišljanja i truda u to kako ćemo predstaviti *Ghosteen* uživo – vežbali smo s deset pratećih vokala i kreirali čitavu vizuelnu strukturu za šou koji deluje potpuno jedinstveno i veoma uzbudljivo. Mnogo rada, mentalne energije i troškova. Kada sam čuo da se turneja definitivno neće dogoditi, u početku sam bio užasnut. Ta vest me je pogodila do srži, jer ja sam *to* što ide na turneje. To je ono što sam ja.

Ovo govorim s velikim oprezom, jer znam koliko su obožavaoci bili razočarani, ali, da budem iskren, taj osećaj egzistencijalnog kolapsa trajao je, pa recimo, pola sata. Zatim se sećam kako sam stajao u kancelariji svog menadžera i razmišljao, pomalo sa osećajem krivice: „Jebote! Ne idem na turneju. Možda i celih godinu dana.” Odjednom me je preplavilo olakšanje, kao neki talas, neka vrsta euforije, ali i nešto više od toga – ludačka energija.

Osećaj mogućnosti, možda?

Da, ali prave mogućnosti. Možda kao bespomoćnosti, ironično. Ne mogućnosti da se nešto uradi, već mogućnosti da se nešto ne uradi. Odjednom mi je palo na pamet da mogu samo da budem kod kuće sa Suzi, svojom ženom, i to je samo po sebi bilo neverovatno, jer smo uvek merili svoju vezu mojim odlascima i mojim povracima. Odjednom sam mogao da provodim vreme sa svojom decom, ili samo da sedim u stolici na balkonu i čitam knjige. Činilo se kao da sam dobio dozvolu da samo *budem*, a da ne radim.

I dok je to tako trajalo, postojao je osećaj da je vreme iščašeno, da se dani samo prelivaju jedan u drugi. Jesi li osetio to?

Da, vreme je delovalo izmenjeno. Moglo bi pogrešno da zvuči, ali, na nekom nivou, zaista mi se dopadala čudna sloboda koju mi je to dalo. Voleo sam da ustanem ujutru i da imam još jedan ceo dan pred sobom u kom bih mogao samo da postojim,

da ništa ne radim. Telefon je prestao neprekidno da zvoni, i vrlo brzo, dani su mi postali divno isti. Na neki čudan način, bilo je kao da sam ponovo džanki, taj ritual, rutina, navika. Naravno, sve ovo govorim iako je prethodna turneja, kada smo svirali album *Skeleton Tree* uživo, bila jedan od ključnih perioda mog profesionalnog života, dok sam stajao na toj bini svake večeri i upijao žestoku energiju publike. Teško je preuveličati taj izvanredan osećaj povezanosti. To mi je promenio život. Ne, zapravo me je spasilo! Ali, takođe je bilo nemilosrdno, fizički i psihički. Dakle, kada je nedavna turneja otkazana, početno razočaranje smenio je osećaj olakšanja i da, neki čudan i svojeglav potencijal. Grize me savest čak i kad to kažem, jer znam koliko je pandemija bila pogubna za mnoge ljude.

Iz razgovora koje smo tada vodili bilo je jasno da si vrlo brzo osetio da će lokdaun biti vreme za razmišljanje.

Instinktivno sam to osetio. Sećam se da sam pomislio da zaista nije u redu da pokušam da izvedem nastup onlajn iz svoje kuhinje, ili iz kade, ili u pidžami, ili bilo šta drugo što su neki umetnici tada radili, što su sve bila nevešta i prenaplašena ispoljavanja saosećanja. Činilo mi se da je to trenutak da samo sedim u istoriji i razmišljam. Osećao sam se kao da me svet prekoreva. Tokom tog kovid leta, osećao sam se čudno i imao sam vremena za razmišljanje. Nikada to neću zaboraviti, kako sam sedeo na balkonu, mnogo čitao, pisao gomilu novih pesama, odgovarao na pitanja na sajtu *The Red Hand Files*. Bio je to zanimljiv period, uprkos stalnom zujanju anksioznosti i straha u pozadini.

Sećam se da smo razgovarali telefonom na samom početku pandemije, i rekao si: „Ovo je velika stvar.”

Da, mislim da sam baš tada pročitao nešto što mi je zaista dočaralo ogromnu moć virusa, koliko smo svi izuzetno ranjivi

i koliko smo potpuno nespremni kao društvo. I tebe i mene prilično je uplašila ta nevidljiva stvar koja je bila pred vratima. Svi smo se uplašili. Zaista sam se osećao kao da su stigla zadnja vremena i da je svet uhvaćen nespreman, na spavanju. Kao da se spustila neka nevidljiva ruka i napravila veliku rupu u onome što smo pretpostavljali da je priča o našim životima.

To me podseća na ideju prekinutog narativa koju sam čuo da pominješ u vezi sa svojim pisanjem pesama: kako su i tema i značenje tvojih novijih pesama postali manje jasni i uhvatljivi.

Tačno. Moje pesme definitivno su postale apstraktnije, u nedostatku bolje reči, i da, njima manje dominira tradicionalni narativ. U nekom trenutku, jednostavno sam se umorio od pisanja pesama u trećem licu koje pripovedaju neku izgrađenu priču s početkom i krajem. Prosto sam postao sumnjičav prema formi. Činilo mi se da nije fer nametati ljudima te priče sve vreme. To mi je delovalo kao neka vrsta tiranije. Skoro kao da sam se krio iza tih urednih, našminkanih narativa jer sam se plašio onoga što ključa u meni. Želeo sam da počnem da pišem pesme koje su nekako istinitije, koje odgovaraju mom iskustvu.

Konkretno, tvom novijem iskustvu?

Da. Koje je bilo iskustvo pucanja, rekao bih, isto kao i kod većine ljudi. Ali čisto s lične tačke gledišta, više nije imalo mnogo smisla voditi život unutar nekakvog urednog narativa. Artur je umro i sve se promenilo. Taj osećaj poremećenosti, naprslog života, uvukao se u sve.

U pogledu ovoga što ti i ja sada radimo, teško mi je da se vraćam tamo, ali takođe je važno da u nekom trenutku progovorim o tome, zato što me gubitak sina definiše.

Potpuno te razumem. Dakle, sve ti je manje važno da ispričaš neku direktnu priču u pesmi, koliko god dramatična ona bila?

Da, ali nisam odstupio od visoko vizuelnih pesama; više je stvar u tome da su priče postale uvrnutije, zapetljanije, una-kaženije – sama forma je sada traumatičnija. Moja muzika počela je da odražava život onako kako ga ja vidim.

Pesme s mojih poslednjih nekoliko albuma i dalje su narativne, ali su narativi provučeni kroz mašinu za mlevenje mesa. *Ghosteen*, na primer, i dalje priča priču. U stvari, priča ogromnu, epsku priču o gubitku i čežnji, ali sve je razlupano i razneseno.

To je sasvim drugačija vrsta narativa, mnogo ambicioznija, čak i konceptualna.

Da. Radikalno drugačija. Nema ničeg linearnog u tim pesmama. One menjaju pravac, ili pucaju, ili se, što je još gore, raspršuju pred vašim očima. Te pesme postoje pod svojim uvrnutim uslovima.

Imam osećaj da neki obožavaoci nisu baš zadovoljni time gde je tvoja muzika otišla.

Da, definitivno postoji veliki broj nezadovoljnih starijih fanova koji bi želeli da se vratim pisanju takozvanih „pravih” pesama, ali ne vidim da će se to skoro desiti. Postoji duboka nostalgija za starim pesmama i ona prati naš bend kao pospani, stari pas. Pretpostavljam da su *Bad Seeds* toliko dugo prisutni i da su pretrpeli toliko mnogo ponavljanja da se neki ljudi osećaju veoma vezanim za prošlost ili, tačnije, za svoju prošlost, za takozvane stare dobre dane. Zato im ideja da pravimo drugačiju muziku izgleda skoro kao izdaja. Na neki način, to i razumem, ali ne možeš da dozvoliš da nostalgični ili sentimentalni impulsi određenih dugogodišnjih fanova obuzdaju prirodno kretanje benda napred. Srećom, ima toliko onih koji su spremni da putuju s nama, da iskuse divnu nelagodu i opasnost koje prate isprobavanje nečeg novog.